

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ
КАФЕДРА ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

**Підготовка та захист кваліфікаційної магістерської роботи
здобувачів освітнього рівня «Магістр» за спеціальністю
D4 «Публічне управління та адміністрування»
за освітньо-професійною програмою
«Європейські студії для публічних управлінців»
(для державних службовців за замовленням
Національного агентства України з питань
державної служби)**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ



УДК 35.088.6(076)

Рекомендовано Вченою радою Навчально-наукового інституту публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка (*протокол № 5 від 03 грудня 2025 р.*).

Укладачі:

Гура В.Л., кандидат економічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри євроінтеграційної політики ННІ ПУДС Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Орлів М.С., доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри євроінтеграційної політики ННІ ПУДС Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Власенко С.І., доктор наук з державного управління, доцент кафедри євроінтеграційної політики ННІ ПУДС Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Лікарчук Д.С., кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри євроінтеграційної політики ННІ ПУДС Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Рецензенти:

Корчак Н.М., доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри публічної політики Навчально-наукового інституту публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Лихач Ю.Ю., кандидат наук з державного управління, директор Вищої школи публічного управління.

Підготовка та захист кваліфікаційної магістерської роботи здобувачів освітнього рівня «Магістр» за спеціальністю D4 «Публічне управління та адміністрування» за освітньо-професійною програмою «Європейські студії для публічних управлінців» (для державних службовців за замовленням Національного агентства України з питань державної служби): Методичні рекомендації / Укладачі: Гура В.Л. (кер.), Орлів М.С., Власенко С.І., Лікарчук Д.С.; ННІ ПУДС КНУ імені Тараса Шевченка. Київ, 2025. 47 с.

У методичних рекомендаціях подано загальні вимоги до змісту та оформлення кваліфікаційних магістерських робіт здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, які навчаються за спеціальністю D4 «Публічне управління та адміністрування», освітньо-професійної програми «Європейські студії для публічних управлінців» (для державних службовців за замовленням Національного агентства України з питань державної служби). Висвітлено значення кваліфікаційної магістерської роботи у підготовці фахівця з публічного управління та адміністрування, визначено її мету, основні завдання, послідовність та особливості виконання окремих розділів. Надано рекомендації щодо змісту роботи, нормативних вимог до оформлення, організації праці здобувача під час написання, а також порядку апробації, рецензування і захисту.

УДК 35.088.6(076)

© Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. МЕТА Й ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ.....	5
2. ПОСЛІДОВНІСТЬ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ.....	7
3. ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ.....	10
4. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ.....	15
5. РЕЦЕНЗУВАННЯ ТА ПОПЕРЕДНІЙ ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ.....	19
6. ЗАХИСТ ТА ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ.....	21
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА.....	24
Д О Д А Т К И.....	27

ВСТУП

Написання та захист кваліфікаційної магістерської роботи допомагає проявити вміння глибоко й всебічно досліджувати поставлені питання, робити обґрунтовані висновки і надавати конкретні пропозиції. Кваліфікаційна магістерська робота дає можливість виявити рівень підготовки здобувача до самостійного розв'язання професійних завдань в обраній галузі. Майбутній фахівець повинен правильно використовувати теоретичні положення в галузі знань «Публічне управління та адміністрування» для успішного розв'язання поставлених завдань, уміти користуватися методичним та науковим інструментарієм. Це дослідження має елементи наукової новизни, а його результати – теоретичну та практичну цінність.

Кваліфікаційна магістерська робота, з одного боку, має узагальнюючий характер, оскільки є своєрідним підсумком підготовки магістра – майбутнього фахівця у сфері публічного управління та адміністрування, а з другого – є самостійним оригінальним науковим дослідженням. При цьому здобувач за власним розсудом упорядковує накопичені наукові факти та доводить їх наукову цінність або практичну значущість.

У Методичних рекомендаціях щодо підготовки та захисту кваліфікаційної магістерської роботи здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти, за спеціальністю D4 «Публічне управління та адміністрування», розкрито вимоги до визначення мети та основних завдань виконання кваліфікаційної магістерської роботи, послідовність і особливості окремих етапів проведення дослідження. Надано рекомендації щодо структури, змісту та нормативних вимог до оформлення кваліфікаційної магістерської роботи, а також щодо організації праці здобувача вищої освіти під час її написання, апробації, рецензування, захисту та оцінювання.

Під час написання методичних рекомендацій використані такі інформаційні джерела: Закони України «Про освіту» [14] та «Про вищу освіту» [13], Стандарт вищої освіти за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» для другого (магістерського) рівня вищої освіти [17], Вимоги до оформлення дисертацій [4], Національний стандарт України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» [10], Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагіату у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка [12], Тимчасовий стандарт Київського національного університету імені Тараса Шевченка за спеціальністю D4 «Публічне управління та адміністрування» для другого (магістерського) рівня вищої освіти [18].

1. МЕТА Й ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна магістерська робота – це самостійна індивідуальна робота, що містить елементи наукової новизни та дозволяє оцінити рівень теоретичної та практичної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, які навчаються за спеціальністю D4 «Публічне управління та адміністрування».

За результатами підготовки кваліфікаційної магістерської роботи відбувається контроль набутих знань, умінь та навичок, необхідних для формування інтегральних, загальних і спеціальних (фахових, предметних) компетентностей фахівця з публічного управління та адміністрування.

Метою виконання кваліфікаційної магістерської роботи є вирішення професійної проблеми, що ґрунтується на комплексному опануванні матеріалу і методів дослідження, послідовному викладенні досягнутих результатів та пошуку шляхів практичного застосування теоретичних знань для вирішення конкретних завдань щодо вдосконалення публічного управління й адміністрування в умовах глобалізаційних змін та євроінтеграційного розвитку України. Під час підготовки кваліфікаційної магістерської роботи здобувач має виконати такі завдання:

- 1) обрати тему дослідження й обґрунтувати її актуальність;
- 2) вивчити наукову, методичну та іншу літературу з обраної теми, ознайомитися з джерелами інформації (даними статистичних збірників, довідників, інтернет-ресурсів тощо);
- 3) сформулювати мету та завдання, визначити об'єкт та предмет дослідження;
- 4) скласти поетапний план виконання кваліфікаційної магістерської роботи;
- 5) сформувати необхідну інформаційно-статистичну базу щодо обраної теми роботи;
- 6) висвітлити полеміку і викласти власну точку зору щодо дискусійних теоретичних, методичних та інших питань;
- 7) зробити обробку та аналіз зібраних даних, використовуючи економіко-статистичні, евристичні та інші методи;
- 8) підготувати кваліфікаційну магістерську роботу, оформити її відповідно до встановлених вимог та надати науковому керівнику на перевірку;
- 9) усунути недоліки, отримати від наукового керівника відгук на роботу;
- 10) подати зброшуровану завершену кваліфікаційну магістерську роботу на кафедру, пройти внутрішнє та зовнішнє рецензування роботи;
- 11) підготуватися до попереднього захисту кваліфікаційної магістерської роботи на засіданні кафедри;
- 12) подати електронну версію кваліфікаційної магістерської роботи для перевірки на академічну доброчесність (плагіат);
- 13) підготувати презентаційний та роздатковий матеріал до публічного захисту кваліфікаційної магістерської роботи;
- 14) захистити результати дослідження перед екзаменаційною комісією.

Здобувачі вищої освіти виконують кваліфікаційні магістерські роботи індивідуально відповідно до тем, які розробляються та затверджуються на засіданні кафедри. Під час дослідження доцільно використовувати статистичні

дані, матеріали органів державної влади України, органів місцевого самоврядування, міжнародних організацій, громадських об'єднань тощо.

Заслуговує на увагу використання під час написання кваліфікаційної магістерської роботи даних вибіркового монографічного, соціологічного, експертного та інших обстежень магістранта, проведених на обраному об'єкті дослідження. Доцільним також є використання у кваліфікаційній магістерській роботі результатів соціологічних, експертних та інших емпіричних досліджень, проведених магістрантом на обраному об'єкті дослідження.

Кваліфікаційна магістерська робота має характеризуватися логічністю, доказовістю, аргументованістю та відповідати таким вимогам: містити поглиблений аналіз досліджуваної теми; містити результати самостійних досліджень і розрахунків; містити обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення діяльності на досліджуваному об'єкті; мати належне оформлення; мати всі потрібні супровідні документи; бути виконаною та поданою на кафедру в термін, передбачений графіком навчального процесу. Кваліфікаційна магістерська робота має бути перевірена на академічну доброчесність (плагіат).

Майбутній фахівець з публічного управління й адміністрування має продемонструвати здатність до пошуку, систематизації та використання наукового матеріалу відповідно до обраної наукової проблематики, визначеного предмета дослідження, комбінуючи використання загальнонаукових і спеціальних методів дослідження залежно від конкретних пошукових завдань та отримуючи оригінальні самостійні висновки й рекомендації. Крім того, магістр має проявити здатність до ґрунтовного і всебічного дослідження визначеного об'єкта, його кількісних та якісних характеристик, а також уміння надати конкретні пропозиції щодо шляхів удосконалення механізму його функціонування.

Кваліфікаційна магістерська робота – це документ, на підставі якого екзаменаційна комісія визначає рівень теоретичної та практичної підготовки випускника, його готовність до самостійного виконання роботи за фахом і приймає рішення про присвоєння освітньої кваліфікації та професійної кваліфікації, передбаченої освітньо-професійною програмою.

2. ПОСЛІДОВНІСТЬ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна магістерська робота є творчою науковою роботою, яка виконується здобувачем вищої освіти самостійно на базі теоретичних знань і практичних навичок, отриманих здобувачем протягом усього терміну навчання й науково-дослідної роботи, пов'язаної з розробкою конкретних теоретичних і науково-виробничих завдань інноваційного характеру, що визначаються специфікою спеціальності D4 «Публічне управління та адміністрування».

Підготовку до написання кваліфікаційної магістерської роботи починають з **вибору теми**. Здобувачам вищої освіти надається право вибору теми кваліфікаційної роботи в межах орієнтовної тематики магістерських досліджень, запропонованої кафедрами Навчально-наукового інституту публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка (далі – Інститут) та погодженої з роботодавцями, а також з урахуванням власних навчальних, наукових, професійних інтересів та потреб. Здобувачам пропонується обирати тему кваліфікаційної магістерської роботи з урахуванням потреб органів державного управління, місцевого самоврядування, формування та реалізації державної політики в тій чи іншій сфері.

Здобувач/здобувачка вищої освіти може запропонувати власну тему, за умови належного обґрунтування її доцільності. Дублювання тем кваліфікаційних магістерських робіт всередині однієї академічної групи не допускається.

Назва кваліфікаційної магістерської роботи повинна бути лаконічною, без скорочень, відповідати суті розв'язаного наукового завдання, вказувати на мету і предмет дослідження та його завершеність. Треба уникати назв, що починаються зі слів «Дослідження питання...», «Дослідження деяких шляхів...», «Деякі питання...», «Матеріали до вивчення...», «До питання...» тощо, в яких не відбито у достатній мірі суть проблеми.

Здобувач/здобувачка вищої освіти обирає тему самостійно чи за допомогою викладача кафедри. Вибрану тему на цьому етапі варто розглядати як попередній науковий напрям майбутньої кваліфікаційної магістерської роботи, але у будь-якому разі вона має бути пов'язана зі змістом дисциплін професійної підготовки за спеціальністю. Тема кваліфікаційної роботи має бути погоджена з роботодавцем (погодження здійснюється у письмовій формі або на засіданні кафедри з оформленням відповідного протоколу).

Вибрану тему здобувач/здобувачка зазначає в офіційній заяві на ім'я завідувача кафедри. Кафедра на засіданні приймає рішення про затвердження теми кваліфікаційної магістерської роботи та призначення наукового керівника.

Теми кваліфікаційних магістерських робіт та наукові керівники затверджуються наказом директора Інституту за поданням кафедри. Як виняток, за наявності об'єктивних підстав, тема та/чи науковий керівник кваліфікаційної магістерської роботи можуть бути змінені наказом директора Інституту, але не пізніше ніж за місяць до її захисту.

Обравши тему, здобувач/здобувачка вищої освіти повинен/повинна чітко визначити мету кваліфікаційної магістерської роботи, завдання, предмет, об'єкт, методи, етапи її написання, підібрати відповідну наукову літературу та

нормативно-інструктивні матеріали.

Після вивчення літературних джерел і нормативних матеріалів здобувач/здобувачка вищої освіти складає **зміст** кваліфікаційної магістерської роботи. Зміст роботи разом із завданням здобувач/здобувачка подає на кафедру для затвердження завідувачем не пізніше ніж через два тижні після затвердження теми і наукового керівника. Зразок змісту кваліфікаційної роботи наведено у додатку Б.

Складання змісту – один з найважливіших етапів підготовчої роботи. Зміст повинен відображати сутність обраної теми, напрям її дослідження, постановку окремих питань. Після самостійного складання кількох варіантів плану здобувач/здобувачка повинен/повинна звернутися до наукового керівника. Після обговорення підготовлених варіантів відбирається (або на їх основі складається) оптимальний варіант. Під час написання роботи зміст можна уточнювати.

Після затвердження теми кваліфікаційної магістерської роботи та розробки її змісту здобувач/здобувачка спільно з науковим керівником складає «Індивідуальне завдання на кваліфікаційну магістерську роботу» за формою, наведеною у додатку В.

Результати проведеного дослідження здобувач подає у систематизованому, узагальненому, придатному до аналізу вигляді. Форма викладу отриманих даних визначається метою, гіпотезами, методами дослідження та індивідуальним стилем автора. Результати кількісного дослідження можуть викладатися у табличній, графічній та описовій (текстовій) формі з попередньо обчисленими рангами, відсотками, середніми значеннями, показниками кореляції, коефіцієнтами відмінностей тощо.

Матеріали кваліфікаційної магістерської роботи мають бути викладені українською мовою. У кваліфікаційній магістерській роботі необхідно стисло, логічно й аргументовано викладати зміст і результати дослідження, уникати бездоказових тверджень і тавтології. Під час написання роботи обов'язково потрібно робити посилання на публікації інших авторів.

Під час роботи над текстом необхідно консультиватися з науковим керівником щодо теоретичних положень, логіки викладу, використовуваних аргументів і методів, основних висновків, а також поетапно надавати науковому керівникові окремі розділи роботи для перевірки. Після перевірки науковим керівником окремих розділів, здобувач/здобувачка має врахувати зазначені зауваження та внести зміни до кваліфікаційної магістерської роботи. Після закінчення роботи над текстом здобувач/здобувачка має подати науковому керівнику для остаточної перевірки повний текст кваліфікаційної магістерської роботи, який включає всі необхідні структурні елементи та виконаний відповідно до вимог, що висуваються Інститутом.

Заключний етап потребує від здобувача/здобувачки високої самоорганізації та чіткого планування своїх дій в умовах обмеженого часу. Його формальний початок припадає на дату подання підготовленої кваліфікаційної магістерської роботи на кафедру євроінтеграційної політики для попереднього захисту.

Здобувач/здобувачка вищої освіти повинен/повинна отримати позитивний відгук наукового керівника та зовнішню рецензію із рекомендацією до захисту перед екзаменаційною комісією. Бажано, щоб матеріали дослідження були апробовані на конференціях, тематичних семінарах, круглих столах тощо, опубліковані у наукових виданнях.

Кваліфікаційна магістерська робота не допускається до захисту, якщо вона не відповідає затвердженому змісту, не містить належного теоретичного й аналітичного наповнення та обґрунтованих пропозицій стосовно обраного об'єкта дослідження, не оформлена відповідно до вимог, не має відгуку наукового керівника або зовнішньої рецензії, не пройшла перевірку на академічну доброчесність (плагіат).

За отриманими результатами дослідження здобувач/здобувачка вищої освіти може підготувати і направити до органів влади пропозиції (рекомендації, пропозиції, доповідь-аналіз тощо) й отримати довідку або інший документ про впровадження результатів дослідження, що підтвердить практичну значущість виконаної кваліфікаційної магістерської роботи.

На кафедрі євроінтеграційної політики проводиться процедура попереднього захисту кваліфікаційної магістерської роботи, завдяки якій можна визначити слабкі місця роботи, надати здобувачу/здобувачці інформацію щодо недоліків, котрі слід усунути під час остаточного доопрацювання тексту й оформлення дослідження.

На етапі підготовки до публічного захисту кваліфікаційної магістерської роботи здобувач/здобувачка вищої освіти готує доповідь та презентацію, роздатковий матеріал, що містить результати проведеного дослідження. Гарантією успішного захисту кваліфікаційної магістерської роботи за умови її високого теоретичного рівня є глибоке опанування здобувачем/здобувачкою основних положень проведеного дослідження. Вільне володіння матеріалом допоможе здобувачу/здобувачці розробити стислу та змістовну доповідь, впевнено і по суті відповідати на запитання присутніх, продемонструвати навички наукової полеміки, довести обґрунтованість результатів дослідження.

3. ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У кваліфікаційній магістерській роботі необхідно стисло, логічно й аргументовано викласти зміст і результати досліджень, уникати бездоказових тверджень і тавтології, а також робити посилання на публікації інших авторів. Загальний обсяг кваліфікаційної магістерської роботи має становити 55–70 сторінок основного тексту, не враховуючи титульний аркуш, зміст, список використаних джерел і додатки.

Кваліфікаційна магістерська робота повинна містити такі структурні елементи:

- титульний аркуш (1 с.);
- анотація (укр. та англ. мовами, 1 с. кожна);
- зміст (1 с.);
- перелік умовних позначень та скорочень, символів, термінів (за необхідності) (1 с.);
- вступ (3 – 4 с.);
- основну частину (50 – 60 с.);
- висновки (3 – 4 с.);
- список використаних джерел (не менше 70 позицій);
- додатки (за необхідності).

Кожний структурний елемент починається з нової сторінки. Вимоги до обсягу основних структурних частин роботи наведено у додатку Г.

Титульний аркуш. Першою сторінкою кваліфікаційної магістерської роботи є титульний аркуш, який не нумерується. Титульний аркуш кваліфікаційної магістерської роботи оформляється за встановленою формою (додаток Д) та містить такі елементи:

- назва ЗВО;
- назва Інституту;
- назва кафедри;
- тема роботи;
- курс, група, спеціальність автора роботи;
- прізвище, ім'я та по батькові автора роботи;
- посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по батькові наукового керівника;
- резолюція щодо допущення роботи до захисту перед екзаменаційною комісією;
- посада, прізвище, ім'я та по батькові завідувача відповідної кафедри;
- місто і рік.

Анотація. Для ознайомлення зі змістом та результатами кваліфікаційної магістерської роботи на початку роботи наводиться анотація. Анотація подається двома мовами – українською та англійською. Вона містить узагальнений короткий виклад основного змісту кваліфікаційної магістерської роботи. У ній мають бути стисло подані основні результати дослідження із зазначенням наукової новизни та практичного значення. Зразок анотації наведено у додатку Е.

В анотації вказуються:

- прізвище та ініціали здобувача/здобувачки вищої освіти;

- назва кваліфікаційної магістерської роботи;
- ступінь вищої освіти, на який претендує здобувач/здобувачка;
- спеціальність (шифр і назва);
- найменування закладу вищої освіти та Інституту, в якому здійснювалася підготовка кваліфікаційної магістерської роботи;
- місто, рік.

Наприкінці анотації наводяться ключові слова. Сукупність ключових слів повинна відображати тематику дослідження і відповідати основному змісту кваліфікаційної магістерської роботи. Кількість ключових слів має становити від п'яти до десяти. Ключові слова подають у називному відмінку, друкують в рядок через кому.

Після ключових слів наводиться список публікацій здобувача за темою кваліфікаційної магістерської роботи (за наявності). Вказуються наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати кваліфікаційної магістерської роботи та які засвідчують апробацію її матеріалів.

Зміст. Зміст розміщують на другій сторінці кваліфікаційної магістерської роботи. Він повинен містити назви розділів і підрозділів із зазначенням нумерації та номерів їх початкових сторінок. Назви розділів і підрозділів повинні бути стислими і зрозумілими, грамотними з погляду літературної норми, тісно пов'язаними з назвою роботи, але не повторювати її. Приклад оформлення змісту кваліфікаційної магістерської роботи наведено у додатку Б.

Перелік умовних позначень та скорочень. Перелік умовних позначень, символів, одиниць вимірювання, скорочень подається за необхідності у вигляді окремого списку. Додатково їхнє пояснення наводиться у тексті при першому згадуванні. Скорочення, символи, позначення, які повторюються не більше двох разів, до переліку не вносяться.

Вступ. У вступі подається загальна характеристика кваліфікаційної магістерської роботи в такій послідовності: актуальність теми дослідження, мета і завдання кваліфікаційної магістерської роботи, об'єкт і предмет, методи дослідження, наукова новизна одержаних результатів, практичне значення одержаних результатів, апробація результатів дослідження (за наявності), структура й обсяг кваліфікаційної магістерської роботи.

Актуальність теми. Обґрунтовується вибір теми дослідження, висвітлюється зв'язок теми кваліфікаційної магістерської роботи із сучасними дослідженнями у відповідній галузі знань шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими розв'язаними проблемами. Висвітлення актуальності повинно бути лаконічним і переконливим, визначати сутність проблеми та перспектив її вирішення. Під час викладення актуальності необхідно вказувати прізвища та ініціали провідних вітчизняних та зарубіжних вчених, які займаються дослідженнями в даній галузі. При цьому, вимагається, щоб у списку використаних джерел обов'язково згадувались роботи вчених, які вказані як провідні у цьому списку, інакше можна стверджувати, що огляд літератури у роботі проведений недостатньо.

Мета і завдання кваліфікаційної магістерської роботи. У вступі обов'язково мають наводитися мета кваліфікаційної магістерської роботи та завдання, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети.

Метою кваліфікаційної магістерської роботи є узагальнення здобутих знань

зі спеціальності D4 «Публічне управління та адміністрування» для проведення наукового дослідження, практичного використання отриманих результатів в публічному управлінні. Як правило, мету вбачають у пізнанні закономірностей і тенденцій розвитку, встановленні шляхів усунення недоліків, підвищення ефективності, розкритті можливостей удосконалення та ін. При формулюванні мети доцільно використовувати такі конструкції: удосконалити систему (механізми, інструменти, модель, методика тощо), обґрунтувати пропозиції щодо розвитку (підвищення, реформування, модернізації, удосконалення тощо) та ін.

Мета дослідження конкретизується в його завданнях, які дають уявлення про спрямованість магістерської роботи. Завданнями кваліфікаційної магістерської роботи є опанування теорії, методології, методики та сучасного інструментарію наукових досліджень, створення і поглиблене вивчення систем, процесів, що досліджуються, та їх розвитку. При формулюванні завдань кваліфікаційної магістерської роботи доцільно використовувати слова «вивчити», «виявити», «встановити», «проаналізувати», «розробити», «запропонувати», «обґрунтувати» тощо.

Об'єкт і предмет кваліфікаційної магістерської роботи. Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію та обране для дослідження. Предмет дослідження міститься в межах об'єкта.

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага здобувача, оскільки предмет дослідження змістовно визначає тему (назву) кваліфікаційної магістерської роботи.

Методи дослідження. Перераховуються використані наукові методи дослідження та змістовно пояснюється, які питання досліджувалися із використанням кожного з методів. Обґрунтовується вибір методів, що забезпечують достовірність отриманих результатів та висновків. Приклад визначення мети кваліфікаційної магістерської роботи, завдань, об'єкту, предмету та методів дослідження наведено у додатку Ж.

Наукова новизна одержаних результатів. Аргументовано, коротко та чітко розкриваються основні наукові положення, які виносяться на захист кваліфікаційної магістерської роботи. Необхідно показати відмінність одержаних результатів від відомих раніше, описати ступінь новизни (вперше одержано, удосконалено, набуло подальшого розвитку). Кожне наукове положення чітко формулюють, відокремлюючи його основну сутність і зосереджуючи особливу увагу на рівні досягнутої при цьому новизни.

Практичне значення одержаних результатів. Відзначаючи практичну цінність одержаних результатів, необхідно подати інформацію щодо ступеня готовності до впровадження або масштабів використання. Необхідно дати короткі відомості щодо впровадження результатів досліджень (якщо такі є) із зазначенням назв організацій, в яких здійснена реалізація, форм реалізації та реквізитів відповідних документів.

Апробація результатів дослідження. Бажано, щоб матеріали дослідження були апробовані на конференціях, конгресах, круглих столах, симпозіумах тощо (за наявності вказуються назви наукових заходів, місце та дата їх проведення), а результати дослідження були опубліковані у фахових виданнях та збірниках

наукових публікацій за результатами проведених наукових заходів.

Структура та обсяг кваліфікаційної магістерської роботи. Зазначається загальний обсяг кваліфікаційної магістерської роботи, кількість таблиць, рисунків, додатків, а також кількість використаних джерел.

Основна частина. Розділи кваліфікаційної магістерської роботи, як правило, містять у собі підрозділи (нумерація складається із двох чисел, відокремлених крапкою). Кожний розділ починають з нової сторінки. В кінці кожного розділу формулюють висновки із стислим викладенням наведених у розділі наукових і практичних результатів. Назва підрозділу розміщується через два рядки після назви розділу. Основний текст підрозділу відділяється від його назви також двома рядками. Приклад оформлення основної частини кваліфікаційної роботи наведено у додатку К.

У разі використання наукових результатів, ідей, публікацій та матеріалів інших авторів чи офіційних документів у тексті кваліфікаційної магістерської роботи обов'язково повинні бути посилання на ці джерела.

У *першому розділі* магістр окреслює основні наукові думки щодо обраної теми дослідження. У ньому слід розкрити стан теоретичних напрацювань з обраної теми, проаналізувати існуючі різноманітні погляди (в тому числі власні) на ті чи інші аспекти, виявити невирішені проблеми, які потребують розв'язання в теоретичному, методичному та прикладному плані. Стисло, критично висвітлюючи роботи попередників, автор окреслює основні етапи розвитку наукової думки за своєю проблемою. Автор має зазначити, які серед окреслених питань залишились невирішеними, та визначити своє місце у розв'язанні поставленого завдання. Загальний обсяг огляду літератури не повинен перевищувати 20% обсягу основної частини роботи.

У *другому розділі* проводиться аналіз та оцінювання об'єкту дослідження, визначається його місце. Описуються основні тенденції розвитку, невирішені проблеми, аналізується ефективність діяльності органів публічного управління в обраній сфері, тощо.

Другий розділ повинен бути максимально насиченим фактичною інформацією (таблиці та ілюстрації), що відображають результати роботи досліджуваного об'єкту. Розділ завершується оцінкою одержаних результатів.

При використанні первинних даних організацій, форм звітності, наказів, методик, інструкцій тощо обов'язково вказуються джерела інформації. Якщо відповідні документи оприлюднюються та знаходяться у відкритому публічному доступі, обов'язковим є посилання на електронний ресурс – джерело інформації із зазначенням дати звернення (офіційні інтернет-сайти, інформаційно-аналітичні портали, сайти органів державної влади тощо).

У *третьому розділі* описуються результати досліджень здобувача. Магістр повинен визначити і обґрунтувати напрями (шляхи) вирішення виявлених проблем згідно поставлених завдань.

Висновки. У висновках викладаються найважливіші наукові та практичні результати кваліфікаційної магістерської роботи, визначаються наукові проблеми, для розв'язання яких можуть бути використані результати дослідження, а також можливі напрями продовження досліджень за тематикою кваліфікаційної магістерської роботи.

Висновки поділяють на пункти, що мають відповідати завданням,

зазначеним у вступі магістерської роботи. Рекомендується починати кожний пункт дієсловом доконаного виду, що відповідає сформульованому в поставленому завданні (наприклад: «розроблено», «встановлено», «визначено», «виявлено», «обґрунтовано»). Далі формулюють рекомендації щодо наукового та практичного використання одержаних результатів. Ознайомлення з текстом висновків має сформувати у читача уявлення про ступінь реалізації автором кваліфікаційної магістерської роботи поставленої мети і завдань. Приклад оформлення висновків до кваліфікаційної магістерської роботи наведено в додатку Л.

Список використаних джерел. Список використаних джерел є складовою частиною кваліфікаційної магістерської роботи. Він повинен містити інформацію про ті джерела і літературу, що використовувались автором у своїй теоретичній і практичній роботі. Бібліографічний опис має формуватися у порядку появи посилань у тексті або в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків.

Всі цитати, таблиці, фактичні дані, що наводяться в роботі, повинні мати виноски. Запис книг і статей у виносках повинен відповідати тим же вимогам, що і при складанні бібліографічного опису. У кваліфікаційній магістерській роботі рекомендується посилатися також на джерела іноземними мовами, які наводяться у списку використаної літератури мовою оригіналу. Слід звертати увагу на те, що серед Інтернет-джерел допускається згадування та опрацювання тільки наукових видань, а не будь-яких Інтернет-ресурсів, зокрема сторінок Вікіпедії, форумів тощо. Приклад оформлення джерел у списку використаної літератури наведено в додатку М.

Додатки. До додатків включається допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття кваліфікаційної магістерської роботи.

Додатки оформлюються як продовження кваліфікаційної магістерської роботи і розміщуються після списку використаних джерел.

Додатки упорядковуються у порядку появи посилань у тексті роботи. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток» і велика літера, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад: Додаток А, Додаток Б і т. п.

4. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційну магістерську роботу друкують за допомогою комп'ютера на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (21,0 см x 29,7 см) до тридцяти рядків на сторінці. Друкований текст виконується шрифтом Times New Roman, розмір шрифту – 14, міжрядковий інтервал – 1,5. Текст вирівнюється за шириною сторінки та містить чітко виділені абзаци (відступ – 1,25 см).

Текст кваліфікаційної магістерської роботи необхідно друкувати, залишаючи береги таких розмірів: лівий – 3 см, правий – 1 см, верхній – 2 см, нижній – 2 см. Шрифт друку повинен бути чітким, чорного кольору. Щільність тексту роботи повинна бути однаковою.

Загальний обсяг кваліфікаційної магістерської роботи має становити 55-70 сторінок. До загального обсягу не входять список використаних джерел, додатки, анотації, таблиці та рисунки, які повністю займають площу сторінки. Але всі сторінки зазначених елементів роботи підлягають нумерації на загальних засадах.

Текст основної частини кваліфікаційної магістерської роботи поділяють на розділи та підрозділи. Заголовки структурних частин: «АНОТАЦІЇ» «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ 1», «РОЗДІЛ 2», «РОЗДІЛ 3», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту.

Заголовки підрозділів розміщуються через два рядки і друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, тоді розділяють крапкою. Кожну структурну частину (розділ) кваліфікаційної магістерської роботи треба починати з нової сторінки.

Нумерація. Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знаку №. Першою сторінкою кваліфікаційної роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті без крапки в кінці.

Такі структурні частини кваліфікаційної магістерської роботи, як зміст, вступ, висновки, список використаних джерел не мають порядкового номера. Звертаємо увагу на те, що всі аркуші, на яких розміщені згадані структурні частини кваліфікаційної магістерської роботи, нумерують звичайним чином. Не нумерують лише їх заголовки, тобто не можна друкувати: «1. ВСТУП» або «Розділ 6. ВИСНОВКИ». Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ». Після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумеруються у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

Ілюстрації та таблиці в кваліфікаційній магістерській роботі необхідно подавати безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації та таблиці, які розміщені на окремих сторінках, включають до

загальної нумерації сторінок.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках.

Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. В правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2». При переносі частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «Таблиця» і номер її вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовження табл.» і вказують номер таблиці, наприклад: «Продовження табл. 1.2».

Примітки до тексту і таблиць, в яких вказують довідкові і пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки. Якщо приміток на одному аркуші декілька, то після слова «Примітки» ставлять двокрапку, наприклад:

Примітки: 1... 2.... Якщо є одна примітка, то її не нумерують і після слова «Примітка» ставлять крапку.

Таблиці. Цифровий матеріал, як правило, повинен оформлятися у вигляді таблиць. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. Їх не підкреслюють, не виділяють жирним шрифтом та/або курсивом.

Заголовок кожної графи в таблиці має бути коротким. Слід уникати повторів тематичного заголовка в заголовках граф, одиниці виміру зазначати у тематичному заголовку, виносити до узагальнюючих заголовків слова, що повторюються. Заголовки граф повинні починатися з великих літер, підзаголовки – з маленьких, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони є самостійними. Висота рядків повинна бути не меншою 8 мм. Графу з порядковими номерами рядків до таблиці включати не треба.

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті, таким чином, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блоку кваліфікаційної магістерської роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на інший аркуш. При перенесенні таблиці на іншу сторінку назву вміщують тільки над її першою частиною. Над іншою її частиною розміщують слова «Продовження табл.» та порядковий номер таблиці, який має відповідати порядковому номеру першої її частини. Таблицю з великою кількістю граф можна ділити на частини і розміщувати одну частину під іншою в межах однієї сторінки.

Якщо текст, який повторюється в графі таблиці, складається з одного слова, його можна замінити лапками; якщо з двох або більше слів, то при першому повторенні його замінюють словами «Те ж», а далі лапками. Ставити лапки замість цифр, знаків, математичних символів, які повторюються, не дозволяється. Якщо цифрові або інші дані в якому-небудь рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять прочерк. Приклади оформлення таблиці наведено у додатку Н.

Ілюстрації. Кожна ілюстрація має відповідати тексту, а текст – ілюстрації. Назви ілюстрацій розміщують після їхніх номерів. При необхідності ілюстрації

доповнюють пояснювальними даними (підрисунковий підпис). Не варто оформлювати посилання на ілюстрації як самостійні фрази, в яких лише повторюється те, що міститься у підписі. У тому місці, де викладається питання, пов'язане із ілюстрацією, і де читачеві треба вказати на неї, розміщують посилання у вигляді виразу у круглих дужках «(рис. 3.1)» або зворот типу: «... як це видно з рис. 3.1» або «... як це показано на рис. 3.1». Приклади оформлення ілюстрацій наведено у додатку П.

Формули. Формули у кваліфікаційній магістерській роботі розміщують на окремих рядках. Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони дані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки. Рівняння і формули треба виділяти з тексту вільними рядками.

Приклад оформлення формул наведено у додатку Р.

Загальні правила цитування та посилання на використані джерела. При написанні кваліфікаційної магістерської роботи автор повинен давати посилання на джерела, матеріали або окремі результати з яких наводяться в роботі, або на ідеях і висновках яких розробляються проблеми, задачі, питання, вивченню яких присвячене дослідження. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не включено до останнього видання.

Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке зроблено посилання в кваліфікаційній магістерській роботі. Посилання в тексті кваліфікаційної роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками (наприклад: «...у працях [21–27]», «...у працях [21; 25; 27]...»).

Якщо в тексті кваліфікаційної магістерської роботи необхідно зробити посилання на складову частину або на конкретні сторінки відповідного джерела, можна наводити посилання у квадратних дужках, при цьому номер посилання має відповідати його бібліографічному опису за переліком посилань. Приклад: Цитата в тексті: «Мета аргументації – прийняти різного роду теоретичні, нарративні положення окремою людиною, науковою спільнотою чи аудиторією. Істина та добро можуть бути проміжними цілями аргументації, а кінцевою метою завжди є переконання аудиторії в справедливості запропонованого її увазі доказу чи висловлювання» [26, с. 2].

Відповідний опис у переліку посилань:

26. Комаха Л. Г. Логічні засади аргументації у філософському знанні. Київ : ТОВ «Видавництво “Центр навчальної літератури”», 2020. 360 с.

Посилання на ілюстрації в кваліфікаційній магістерській роботі вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад: «рис. 1.2». Посилання на формули вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад «... у формулі (2.1)». На всі таблиці кваліфікаційної магістерської роботи повинні бути посилання в

тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «...в табл. 1.2». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.3».

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати. Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, у середині, в кінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів, і давати відповідні посилання на джерело;

д) якщо необхідно виявити ставлення автора кваліфікаційної магістерської роботи до окремих слів або думок з цитованого тексту, то після них у круглих дужках ставлять знак оклику або знак питання;

є) якщо автор кваліфікаційної магістерської роботи, наводячи цитату, виділяє в ній деякі слова, робиться спеціальне застереження, тобто після тексту, який пояснює виділення, ставиться крапка, потім дефіс і вказуються ініціали автора, а весь текст застереження вміщується у круглі дужки.

5. РЕЦЕНЗУВАННЯ ТА ПОПЕРЕДНІЙ ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Проміжною формою контролю написання кваліфікаційної магістерської роботи є її попередній захист після перевірки на академічну доброчесність (плагіат).

За результатами попереднього захисту кафедра робить певні зауваження у випадку відставання, звертає увагу наукового керівника і здобувача на необхідність усунення недоліків за період, що залишився до офіційного захисту.

На завершальному етапі остаточний варіант кваліфікаційної магістерської роботи перевіряє науковий керівник і дає свій відгук у письмовій формі (додаток С), у якому фіксуються позитивні результати проведеного дослідження; зазначаються актуальність обраної теми та ступінь її розробки; оцінюється теоретико-методологічна база роботи, логіка і повнота розгляду предмета дослідження, слушність зроблених висновків і практичних рекомендацій; зазначаються також слабкі місця роботи, її недоліки; робиться загальний висновок щодо можливості високої, позитивної або задовільної оцінки.

Обов'язковою умовою прийняття кваліфікаційної магістерської роботи до захисту є її зовнішня апробація. З цією метою здобувач має надати готову роботу зовнішньому рецензенту. У зовнішній рецензії на кваліфікаційну магістерську роботу також зазначаються науковий доробок автора, позитивні результати і недоліки, практична цінність висновків, пропонується оцінка роботи (додаток Т).

У випадках, коли кваліфікаційна магістерська робота містить висновки і рекомендації з високою практичною значущістю, об'єкти практики, установи, організації можуть надавати довідку про практичне використання окремих результатів кваліфікаційної магістерської роботи. Таке свідчення впровадження результатів проведеного дослідження може позитивно вплинути на загальну оцінку роботи, високо характеризує творчий потенціал дослідника.

Відгук, рецензія та довідки про впровадження (при наявності) мають бути додані до кваліфікаційної магістерської роботи (складені у конверт формату А4). У такому вигляді оформлена робота подається на кафедру завчасно до призначеної дати офіційного її захисту на засіданні екзаменаційної комісії.

Безпосередньо готуючись до захисту здобувач розробляє стислу доповідь, що має адекватно репрезентувати основні особливості та результати проведеного дослідження. Враховуючи обмеження часу на захист однієї роботи, здобувач має протягом 10-15 хвилин лаконічно і переконливо донести членам екзаменаційної комісії суть проведеного дослідження, аргументувати основні висновки, показати їх практичну значущість. При цьому для більшої наочності доцільно користуватися таблицями, графіками і діаграмами, заздалегідь підготовленими у вигляді презентації та роздаткового матеріалу у файлах.

При написанні кваліфікаційної магістерської роботи, оприлюдненні результатів дослідження, підготовці та захисті кваліфікаційних робіт здобувачам вищої освіти необхідно ознайомитися та керуватися положеннями таких документів:

1. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII, із змінами та доповненнями [14].

2. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII, із змінами та доповненнями [13].
3. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» для другого (магістерського) рівня вищої освіти [17].
4. Вимоги до оформлення дисертацій, затверджені Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 [4].
5. Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагіату у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, затверджене Вченої радою Київського національного університету імені Тараса Шевченка 02.03.2020 р. № 8 [12].
6. Національний стандарт України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» [10];
7. Тимчасовий стандарт Київського національного університету імені Тараса Шевченка за спеціальністю Д4 «Публічне управління та адміністрування» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затверджений рішенням Вченої ради від 27.01.2025 року, протокол № 6 [18].

6. ЗАХИСТ ТА ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Захист кваліфікаційних магістерських робіт проводиться на відкритому засіданні екзаменаційної комісії. До складу екзаменаційної комісії залучаються (як член комісії або голова комісії) хоча б одна особа, яка має досвід діяльності, що передбачає наявність такої ж професійної кваліфікації, як та, що присвоюється згідно з освітньо-професійною програмою, або виконує управлінські функції щодо працівників, які виконують діяльність, що передбачає наявність такої професійної кваліфікації, і при цьому є представником роботодавців (із числа підприємств, установ або організацій, що здійснюють діяльність у сфері публічного управління). Атестація здобувачів вищої освіти здійснюється відкрито і гласно.

До захисту не допускаються здобувачі, які не виконали навчальної програми і на момент подання до захисту кваліфікаційних магістерських робіт мають академічної заборгованості.

Процедура захисту кваліфікаційної магістерської роботи складається:

- зі стислої доповіді випускника на 10 – 15 хв.;
- відповідей на запитання членів екзаменаційної комісії;
- відповідей на зауваження рецензента та наукового керівника (якщо такі були зазначені);
- підбиття підсумків захисту кваліфікаційної магістерської роботи.

У доповіді зазначаються мета, завдання, об'єкт, предмет та методи дослідження, наукова та практична значущість роботи, стисло викладаються питання, винесені на захист, доповідаються висновки та результатами проведеного дослідження. Розкриваються елементи наукової новизни роботи. Під час доповіді обов'язкове використання наочного матеріалу, оформленого у вигляді презентації та роздаткового матеріалу (таблиці, схеми, графіки, результати досліджень, висновки та пропозиції тощо).

Оцінювання кваліфікаційної магістерської роботи є комплексним і складається з оцінки змістовної частини роботи та усного захисту здобувачем основних положень роботи перед екзаменаційною комісією. Для організації захисту до складу комісії включають досвідчених викладачів, науковців кафедр та інших структурних підрозділів Інституту. Оцінюючи кваліфікаційну магістерську роботу, потрібно керуватися такими **критеріями**:

- актуальність теми та відповідність викладеного в роботі матеріалу темі дослідження;
- теоретичний, методичний рівні роботи в цілому та її практичне значення;
- базування аналітичної частини роботи на фактичних матеріалах діяльності;
- вміння ґрунтовно дослідити практичні ситуації, зробити всебічний аналіз недоліків на конкретних прикладах, уникаючи висновків і пропозицій загального характеру;
- вміння стисло, логічно та аргументовано викладати зміст і результати дослідження, застосовуючи сучасну термінологію, уникаючи загальних слів, мовних штамів, стилістичних і граматичних помилок, бездоказових тверджень,

повторень, дослівного переписування літературних джерел, невиправданого збільшення обсягу роботи за рахунок другорядних матеріалів;

- використання чинних нормативно-правових документів, новітніх наукових публікацій;

- творчий підхід виконавця роботи, його вміння неординарно мислити, новаторські підходити до вирішення проблем, що стосуються теми його дослідження;

- наявність творчих здобутків у вигляді рекомендацій, пропозицій щодо усунення окремих недоліків у роботі конкретного органу публічного управління;

- загальне оформлення роботи (відповідність вимогам щодо оформлення, обсягу роботи, акуратності, грамотності тощо).

Оцінюючи доповідь здобувача, насамперед звертається увага на те, наскільки вільно і впевнено володіє доповідач матеріалом своєї роботи, сучасною термінологією, чи може він доповідати без допомоги тексту доповіді. Важливо, щоб доповідач міг пояснювати матеріали таблиць, графіків, рисунків, схем впевнено і невимушено.

Доповідач повинен правильно розподілити час, відведений йому для доповіді, присвячуючи більшу частину часу аналізу одержаних результатів, висновкам і рекомендаціям, не зупиняючись на другорядних питаннях. Кваліфікаційна магістерська робота оцінюється за стобальною шкалою із дотриманням **вимог**, визначених у табл. 1.

Таблиця 1

Критерії оцінювання кваліфікаційної магістерської роботи

Підсумкова оцінка	Вимоги до підготовки та захисту кваліфікаційної магістерської роботи
<i>90–100 балів (відмінно)</i>	Кваліфікаційна магістерська робота містить елементи наукової новизни, має практичне значення, доповідь логічна і стисла, відгук і рецензія позитивні, відповіді на запитання членів екзаменаційної комісії правильні і стислі. Захист показав високу обізнаність здобувача в предметі дослідження.
<i>75–89 балів (добре)</i>	Тема роботи розкрита, але мають місце окремі недоліки непринципового характеру. В теоретичній частині поверхово зроблений аналіз літературних джерел, елементи новизни чітко не представлені, недостатньо використані інформаційні джерела та документи, на базі яких проводилося дослідження, мають місце окремі зауваження в рецензії та відгуках, доповідь логічна, відповіді на запитання членів екзаменаційної комісії, в основному, правильні, оформлення роботи в межах вимог.

<p><i>60–74 бали (задовільно)</i></p>	<p>Тема кваліфікаційної магістерської роботи, в основному, розкрита, але мають місце недоліки змістовного характеру: нечітко сформульована мета роботи, інформаційні матеріали не завжди ілюструють висновки, пропозиції, що містяться в третьому розділі, недостатньо обґрунтовані, рецензія і відгуки містять окремі зауваження, не всі відповіді на запитання членів екзаменаційної комісії правильні або повні. Є зауваження щодо оформлення роботи.</p>
<p><i>Менше 60 балів (незадовільно)</i></p>	<p>Нечітко сформульована мета кваліфікаційної магістерської роботи та завдання дослідження. Розділи погано пов'язані між собою. Відсутній критичний огляд сучасних вітчизняних і зарубіжних літературних джерел. Аналіз виконаний поверхово або взагалі відсутній. Заходи, що пропонуються, не впливають з аналізу, носять декларативний характер. Оформлення роботи не відповідає вимогам, наведеним у рекомендаціях. Відсутні матеріали презентації. Відповіді на запитання членів екзаменаційної комісії неточні або неповні.</p>

Кваліфікаційна магістерська робота до захисту не допускається, якщо вона представлена науковому керівникові на перевірку або на будь-який подальший етап проходження з порушенням строків, встановлених регламентом; написана на тему, яка не затверджена кафедрою; виконана з суттєвими запозиченнями (плагіатом); оформлена не відповідно вимогам.

На підставі результатів захисту кваліфікаційної магістерської роботи, відгуку наукового керівника та висновків рецензента екзаменаційна комісія приймає мотивоване рішення щодо оцінки кваліфікаційної магістерської роботи кожного здобувача та можливості присвоєння випускнику відповідного освітнього рівня (кваліфікації).

Рішення екзаменаційної комісії щодо оцінки знань, виявлених при підготовці та захисті кваліфікаційної магістерської роботи, а також присвоєння здобувачу відповідного освітнього рівня (кваліфікації) та видачі йому відповідного державного документа про освіту (диплома) приймається на закритому засіданні відкритим голосуванням більшістю голосів членів комісії, які брали участь у засіданні. При однаковій кількості голосів голос голови є вирішальним.

Результати захисту кваліфікаційних магістерських робіт оголошуються в день захисту, після оформлення протоколів екзаменаційної комісії. Секретар комісії веде протокол захисту, заносить оцінку, записує запитання, що ставились, окремі думки членів комісії, зазначає здобутий освітній рівень (кваліфікацію), а також, який державний документ про освіту (кваліфікацію) видається здобувачу-випускнику, який закінчив заклад вищої освіти. Відомість підписується головою і членами екзаменаційної комісії. Здобувачі, які не захистили кваліфікаційну магістерську роботу, не мають права на отримання диплома магістра.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Александров І. О., Ткач К. І., Філіппов С. В. *Методологія та організація наукових досліджень : підручник*. Одеса : Астропринт, 2018. 197 с.
2. Алексєєва С. В. *Методологія наукових досліджень та академічна доброчесність: виклики в умовах цифровізації. Витоки педагогічної майстерності*. 2024. Вип. 34. С. 5–8.
3. Базилевич В. Д. *Інтелектуальна власність : підручник*. Київ : Знання, 2014. 671 с.
4. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text> (дата звернення: 15.09.2025).
5. Вірченко В. В. *Інтелектуальна власність: теоретичні витоки та економічні імперативи розвитку : монографія*. Київ : Видавництво Ліра, 2018. 488 с.
6. Горбань Г. О. *Методологія наукового дослідження : навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти другого магістерського рівня за освітньо-професійною програмою «Психологія»*. Запоріжжя : ЗНУ, 2024. 110 с.
7. Жигулін О. А., Баранов І. Г., Кушнір О. І. *Логіка, методологія та етика наукового пізнання : навч. посіб.* Одес. нац. технол. ун-т, Білгород-Дніст. фах. коледж природокористування, будівництва та комп'ютер. технологій. Запоріжжя, 2024. 199 с.
8. Ліпич Л. Г. *Методологія та організація наукових досліджень (галузі знань: 05 – соціальні та поведінкові науки, 07 – управління та адміністрування) : навч. посіб.* Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 219 с.
9. Листопад О. А., Мардарова І. К., Гуданич Н. М. *Методологія та організація наукових досліджень : методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи*. Одеса : Університет Ушинського, 2025. 82 с.
10. Національний стандарт України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 20 с. URL: https://dnaop.com/html/61402/doc-ДСТУ_8302_2015#google_vignette (дата звернення: 15.09.2025).
11. *Основи наукових досліджень : конспект лекцій / уклад. О. А. Шуменко*. Суми : Сумський державний університет, 2025. 74 с.
12. Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагіату у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, затверджене Вченою радою Київського національного університету імені Тараса Шевченка 02.03.2020 р. № 8. URL: <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Detection-and-prevention-of-academic-plagiarism-in-University.pdf> (дата звернення: 15.09.2025).
13. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII : станом на 22 верес. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 15.09.2025).
14. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : станом на

22 верес. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 22.09.2025).

15. Пшенична О. С. *Методологія наукових досліджень : методичні рекомендації*. Запоріжжя : ЗНУ, 2025. 158 с.

16. Сидоренко В. *Методологія і методи наукових досліджень : навчально-методичний посібник*. Біла Церква : БІНПО, 2024. 150 с.

17. Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» для другого (магістерського) рівня вищої освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 04.08.2020 № 1001. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni_standarty/2020/08/05/281publichne-upravlinnya-ta-administruvannya-magistr.pdf (дата звернення: 15.09.2025).

18. Тимчасовий стандарт Київського національного університету імені Тараса Шевченка за спеціальністю Д4 «Публічне управління та адміністрування» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затверджений рішенням Вченої ради від 27.01.2025 року, протокол № 6.

19. Харитонов О. І. *Право інтелектуальної власності : підручник*. Київ : Видавництво Юрінком Інтер, 2019. 544 с.

20. Kharchenko T., Hatska L., Sagaydack J., Chubuk L. Education system environmentalization in Ukraine within the modern context. *Journal of Environmental Management and Tourism*. 2020. № 11(3). P. 704–713.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Всесвітня організація інтелектуальної власності. URL: www.wipo.int.
2. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Державне підприємство «Український інститут промислової власності». URL: <http://www.ukrpatent.org>.
4. Європейське патентне відомство. URL: www.epo.org.
5. Законодавство України. URL: <http://www.rada.kiev.ua>; <http://www.nau.kiev.ua>; <http://www.ukrpravo.kiev.com>; <http://www.liga.kiev.ua>.
6. Міжнародна асоціація товарних знаків. URL: www.inta.org.
7. Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності національної академії правових наук України. URL: www.ndiiv.org.ua.
8. Науково-практичний журнал «Інтелектуальна власність». URL: <http://www.intelvlas.com.ua>.
9. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
10. Національна парламентська бібліотека України. URL: <http://www.nplu.kiev.ua>.
11. Український центр інноватики та патентно-інформаційних послуг. URL: www.ip-centr.kiev.ua.

ДОДАТКИ

Додаток А

АРКУШ ПОГОДЖЕННЯ ТЕМИ
ТА КЕРІВНИКА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Прізвище, ім'я та по батькові здобувача _____

Форма навчання _____

Назва кафедри _____

Тема кваліфікаційної магістерської роботи _____Здобувач _____
(підпис)

Погоджено:

науковий керівник _____
(підпис) (прізвище, ім'я, по батькові)завідувач кафедри _____
(підпис) (прізвище, ім'я, по батькові)

« _____ » _____ 20__ р.

Додаток Б

Зразок оформлення змісту кваліфікаційної магістерської роботи
на тему
«Професіоналізація публічних службовців в умовах
євроінтеграції України»

ЗМІСТ

АНОТАЦІЯ

ANNOTATION

Перелік умовних позначень

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ.....	5
1.1. Еволюція наукових підходів до професіоналізації публічних службовців.....	5
1.2. Сутність, завдання та принципи професіоналізації публічних службовців.....	15
1.3. Моделі та методи професіоналізації, забезпечення ефективності їх використання.....	22
РОЗДІЛ 2. ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ В УКРАЇНІ.....	27
2.1. Нормативно-правове забезпечення професіоналізації публічних службовців.....	27
2.2. Організація оцінювання та професійного розвитку публічних службовців.....	37
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ.....	49
3.1. Передовий європейський досвід оцінювання та професійного розвитку публічних службовців.....	49
3.2. Удосконалення практики професіоналізації публічних службовців в умовах євроінтеграції та реформування державного управління України.....	58
ВИСНОВКИ.....	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	73
ДОДАТКИ.....	76

Додаток В

Структура кваліфікаційної магістерської роботи

№ з/п	Основні частини роботи	Обсяг, с.
1.	Титульний аркуш Анотації українською та англійською мовами.	1 2-3
2.	Відгук наукового керівника (не підлягає прошиванню)	1–2
3.	Зовнішня рецензія (не підлягає прошиванню)	1–2
4.	Перелік умовних позначень (за потреби)	1
5.	Зміст	1
6.	Вступ	3–4
7.	Основна частина: Розділ 1 (теоретико-методологічний) Розділ 2 (аналітичний) Розділ 3 (рекомендаційний)	50–60 16–20 17–20 17–20
8.	Висновки	3–4
9.	Список використаних джерел	2–3
10.	Додатки	Без обмежень
	Разом без титульного аркуша, змісту, списку використаних джерел, додатків	55–70

Додаток Г

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ
КАФЕДРА ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА
на тему

«**НАЗВА**»

Здобувача(чки) 2 року навчання
ОР «Магістр» заочної форми
спеціальності D4 «Публічне управління та
адміністрування» освітньо-професійної
програми «Європейські студії для публічних
управлінців» (для державних службовців за
замовленням Національного агентства
України з питань державної служби)
ПІБ у родовому відмінку

Науковий керівник:
посада, науковий ступінь, вчене звання
ПІБ повністю _____
(Підпис)

Засвідчую, що в цій кваліфікаційній роботі
немає запозичень із праць інших авторів без
відповідних посилань
Здобувач(ка) _____
(підпис)

Робота допущена до захисту в екзаменаційній комісії рішенням кафедри
євроінтеграційної політики від «__» _____ 20__ р., протокол №__.

Завідувач кафедри євроінтеграційної політики, науковий ступінь, вчене звання,
ПІБ повністю _____
(підпис)

КИЇВ – 20__

Додаток Д

АНОТАЦІЯ

Іваненко І. І. Професіоналізація публічних службовців в умовах євроінтеграції України. – Кваліфікаційна магістерська робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна магістерська робота на здобуття ступеня вищої освіти другого (магістерського) рівня галузі знань Д «Бізнес, адміністрування та право», спеціальності Д4 «Публічне управління та адміністрування». – Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Київ, 20__.

Зміст анотації.

Ключові слова: компетентність, професійний розвиток, оцінювання, європейський досвід, безперервна освіта, органи публічної влади, реформування державного управління.

ANNOTATION

Ivanenko I. I. Professionalization of public servants in the context of Ukraine's European Integration. – Qualifying scientific work as a manuscript.

Qualifying scientific work for obtaining an educational degree at the second level of higher education (Master's degree), field of study: D "Business, Administration and Law", specialty D4 "Public Management and Administration". – Educational and Scientific Institute of Public Administration and Civil Service of Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine, 20__.

Contents of annotation.

Keywords: competence, professional development, assessment, European experience, continuing education, public authorities, public administration reform.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ

КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

(за наявності)

Додаток Е

Основні структурні елементи вступу до кваліфікаційної магістерської роботи на
тему «Професіоналізація публічних службовців в умовах
євроінтеграції України»

Елемент	Приклад
Мета	теоретико-методичне обґрунтування засад та розроблення практичних рекомендацій щодо професіоналізації публічних службовців в умовах євроінтеграції та реформування державного управління України.
Завдання	<ul style="list-style-type: none"> – проаналізувати стан наукової розробки проблеми професіоналізації публічних службовців; – з'ясувати сутність, завдання та принципи професіоналізації публічних службовців в умовах євроінтеграції та реформування державного управління України; – дослідити сучасні моделі та методи професіоналізації публічних службовців, умови забезпечення їх результативності та ефективності; – визначити недоліки організаційного та правового забезпечення професіоналізації публічних службовців в Україні; – дослідити передовий європейський досвід професіоналізації публічних службовців та виявити можливості його використання у вітчизняній практиці з урахуванням сучасних викликів; – розробити обґрунтовані рекомендації щодо забезпечення професіоналізації публічних службовців у контексті євроінтеграції та реформування державного управління України.
Об'єкт	професіоналізація публічних службовців.
Предмет	професіоналізація публічних службовців у контексті євроінтеграції та реформування державного управління України.
Методи	<p>Для реалізації мети та завдань дослідження використано сучасну наукову методологію, що охоплює загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, зокрема: логіко-семантичний та контент-аналіз – для уточнення сутності основних понять, на яких базується дослідження; історичний і діалектичний методи – у вивченні еволюції наукових підходів до професіоналізації публічних службовців; метод індивідуальних експертних оцінок і анкетування – для опитування публічних службовців та експертів; статистичні методи – для узагальнення результатів анкетувань та індивідуальних експертних оцінок шляхом систематизації і групування показників, аналізу варіації, взаємозв'язків, узгодженості тощо; порівняння – у процесі зіставлення європейських та вітчизняних практик з метою визначення можливості імплементації найбільш успішного досвіду; метод формально-логічного аналізу нормативно-правових баз – для виявлення проблем у нормативно-правовій базі, яка регулює сферу професіоналізації публічних службовців. Окрім того, в роботі використано методи структурно-функціонального аналізу, індукції і дедукції, абстрагування і конкретизації, узагальнення та ін.</p>

Зразок оформлення основної частини кваліфікаційної магістерської роботи на тему «Професіоналізація публічних службовців в умовах євроінтеграції України»

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ

1.1 Еволюція наукових підходів до професіоналізації публічних службовців.

З 1920-1930-х років спочатку у Великобританії та США, а згодом і в інших країнах світу науковці активно досліджують проблеми професіоналізму та професіоналізації. Провідною тезою наукового дискурсу стало визнання ключової ролі професіоналізації кадрового складу публічної служби як необхідної передумови ефективного публічного управління. Сьогодні практично всі аспекти організації та функціонування органів державної влади й місцевого самоврядування безпосередньо залежать від рівня професіоналізму та компетентності публічних службовців. ...

Зразок оформлення висновків до кваліфікаційної магістерської роботи на тему
«Професіоналізація публічних службовців в умовах
євроінтеграції України»

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі сформовано ряд теоретичних, методичних і практичних положень щодо забезпечення професіоналізації публічних службовців в умовах євроінтеграції України. Основні результати дослідження знайшли відображення у висновках і пропозиціях в контексті визначених у роботі мети і завдань.

1. В ході аналізу стану наукової розробки проблем професіоналізації публічних службовців з'ясовано, що в науковому полі є теоретичні доробки, що базуються на єдиному підході щодо професійного розвитку та становлення професіонала. Однак сучасні наукові підходи не визначають чіткої концепції, яка б пропонувала цілком прийнятну точку зору на стан та перспективи розвитку процесу професіоналізації у сфері публічного управління.

2. ...

Додаток Л

Зразок оформлення списку використаних джерел
до кваліфікаційної магістерської роботи

Характеристика джерела	Приклад оформлення
1	2
КНИГИ Однотомні видання	
Один автор	1. Варналій З. С. Економічна та фінансова безпека України в умовах глобалізації : монографія. Київ : Знання України, 2020. 423 с.
Два автора	1. Мазур І. І. Халковський О. М. Антикорупційна політика в системі детінізації економіки України: сутність, проблеми, перспективи : монографія. Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2017. 246 с.
Три автора	1. Тарнавська Г. Я., Марценюк Н. С., Герасимова Т. М. Фінанси : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2017. 412 с.
Чотири і більше авторів	<p>1. Інновації : навч. посіб. / Гуревич Д. Т., Чекан О. С., Грибан О. М., Макарова В. В. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 389 с.</p> <p>2. Розвиток України на шляху до ЄС : навч. посіб. / авт. кол.: Л. Г. Комаха, М. С. Орлів, В. А. Гошовська та ін.; за заг. ред. Л. Г. Комахи, М. С. Орлів. Київ : ННІ ПУДС КНУ, 2025. 384 с.</p> <p>3. Охорона праці : навч. посіб. / О. І. Подольська та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2017. 264с.</p>
Без автора	<p>1. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: П. О. Бедрія, О. О. Петренка. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с.</p> <p>2. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Тарнавського. Київ : ЦУЛ, 2016. 186 с.</p>

1	2
КНИГИ Багатотомні видання	
Окремий том	1. Енциклопедія державного управління: у 8 томах / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; наук.-ред. колегія: Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. Т. 2: Методологія державного управління / наук.-ред. колегія: Ю. П. Сурмін (співголова), П. І. Надолішній (співголова) та ін. Київ : НАДУ, 2011. 692 с. 2. Dark energy and dark matter in the Universe. In three vol. Vol. 3. Dark matter: Observational manifestation and experimental searches. Kyiv : Akadempriodyka, 2015. 356 p.
Серіальні та продовжувані видання	
Журнал	1. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Державне управління / засн.: Київ. нац. унів. ім. Т. Шевченка. Київ. 2020, № 212 (5), 154 с.
Бюлетень	1. Бюлетень Міністерства юстиції України : наук. журн. / засн.: Мін-во юст. України. Київ. 2020, № 6, 24 с.
ІНШІ ВИДАННЯ	
Законодавчі та нормативні акти	1. Конституція України : Основний Закон України від 28.06.1996 : станом на 01 січ. 2020 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text (дата звернення: 13.06.2024). 2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII : станом на 16 серп. 2024 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text (дата звернення: 18.08.2024). 3. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України від 30.09.2019 № 722/2019. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text (дата звернення: 18.09.2023).
Правила	1. Правила пожежної безпеки в Україні. Затв. Мін-вом внутріш. справ України 30.12.2014. Чинний від 10.04.2015. Київ : Техніка, 2003. 157 с.

1	2
Окремий стандарт	1. ДСТУ 3017-2015. Видання. Основні види. Терміни та визначення. Київ, 2016. 42 с.
Патент	1. Пат. КМ 98077 Україна. Спосіб одержання йодиду цезію або йодиду натрію для вирощування монокристалів. Опубл. 10.04.2015.
Заявка	1. Заявка у 2014 06343 Україна, МПК (2014.04) B01J 13/00. Спосіб отримання колоїдного розчину наночастинок срібла / О. А. Півоваров, М. І. Воробйова (Україна); заявник та патентовласник ДВНЗ «Укр. держ. хім.-технол. ун-т». № у 2014 06343; заявл. 10.06.14.
Автореферат дисертації	1. Мочков О. Б. Організація участі територіальної громади у вирішенні питань місцевого розвитку : автореф. дис... канд. наук з держ. упр. : 25.00.04. Київ, 2017. 23 с.
Дисертації	1. Лізаковська С. В. Розвиток механізмів взаємодії органів публічного управління з інститутами громадянського суспільства : дис. ... д-ра наук з держ. упр. : 25.00.02. Миколаїв, 2021. 383 с.
Матеріали конференцій	1. Зелений бізнес: життя заради майбутнього. Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної молодих учених (12-13 квіт. 2020 р., м. Київ). Київ, 2020. 277 с.
ЧАСТИНА ВИДАННЯ	
Розділ книги	1. Алексєєв В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні : монографія</i> . Чернівці, 2012. С. 151–169.

1	2
Тези доповідей, матеріали конференцій	<p>1. Кириченко О. В. Еволюція історичних цінностей незалежних країн Балтії у контексті впливу еліт на культурно-гуманітарну сферу науки в регіоні. <i>Збірник наукових праць Міжнародної наукової конференції «Еволюція цінностей в умовах глобалізації» 16 квітня 2019 р.</i> 2019. С. 103–114.</p> <p>2. Телешун С., Ситник С., Рейтерович І. Публічна політика в Україні: генерація нових смислів управління в контексті світових викликів (досвід євроінтеграції). <i>Глобалізований світ: випробування людського буття.</i> Міжнародна науково-теоретична конференція, 6-7 жовтня 2017 року, Житомир : Видавництво Євенок О. О., 2017. С. 12–18.</p>
Стаття довідкового видання	<p>1. Йолон П. Системний підхід. <i>Філософський енциклопедичний словник</i> / В. І. Шинкарук (гол. редкол.) та ін. Київ : Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України: Абрис, 2002. С. 584.</p>
Стаття із журналу, збірника	<p>1. Гура В., Скопенко Ю. Аналіз сучасного стану інноваційного підприємництва в умовах діджиталізації економіки України. <i>Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки.</i> 2020. № 2 (44). С. 19–23.</p> <p>2. Bazylevych V., Kupalova G., Goncharenko N., Murovana T., Grynchuk J. Improvement of the Effectiveness of Organic Farming in Ukraine. <i>Problems and Perspectives in Managements.</i> 2017. № 3. P. 97–103.</p> <p>3. Петроє О. Інституціональний підхід як методологічна основа дослідження та аналізу соціальних систем у державному управлінні. <i>Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України.</i> 2012. Вип. 2. С. 208–220.</p>

1	2
ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ ВІДДАЛЕНОГО ДОСТУПУ	
Опис ресурсу загалом	<p>1. Законодавство України. <i>Верховна Рада України</i>. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/ (дата звернення: 15.09.2025).</p> <p>2. Наукові публікації і видавнича діяльність НАН України. <i>Національна академія наук України</i>. URL: https://old.nas.gov.ua/publications/Pages/default.aspx (дата звернення: 15.09.2025).</p>
Опис частини електронного ресурсу	<p>1. Garfield E. More on the ethics of scientific publication: abuses of authorship attribution and citation amnesia undermine the reward system of science. Essays of an information scientist. URL: http://www.garfield.library.upenn.edu/essays/v5p621y1981-82.pdf (date of access: 15.04.2021).</p>
НЕОПУБЛІКОВАНІ ВИДАННЯ	
Звіт про науково-дослідну роботу	<p>1. Розвиток науково-видавничої справи на початковому та сучасному етапах діяльності Національної академії наук України: звіт про НДР (заключний) ВД «Академперіодика» НАН України; кер. Я. С. Яцків. Київ, 2019. 112 с. № ДР 0113U001213.</p>

Примітки:

Бібліографічний опис оформлюється відповідно до Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ, 2016. 16 с. (Інформація та документація). У списку використаних джерел необхідно вказати прізвища та ініціали всіх співавторів незалежно від виду публікації.

Позатекстове бібліографічне посилання пов'язують із фрагментом тексту документа, до якого воно належить, за допомогою знаків виноски, які або виносять на верхню лінію шрифту після відповідного тексту та перед позатекстовим посиланням, або складають в одну лінію зі шрифтом основного тексту (у квадратних дужках у тексті та без дужок перед позатекстовим посиланням).

Відомості про документ, опублікований іншою мовою, ніж мова основного тексту, у бібліографічних посиланнях незалежно від їх типу (позатекстове, підрядкове, внутрішньотекстове) наводять мовою оригіналу.

Додаток М

Таблиця М.1

Середньострокові показники потреб у професійному навчанні публічних службовців

Види професійного навчання	Показники потреб, осіб		
	2026	2027	2028
Підготовці магістрів за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування»	3049	2702	2648
Підвищенні кваліфікації за загальними програмами	207761	194918	176691

Джерело: складено автором за матеріалами Національного агентства України з питань державної служби [22].

Додаток Н

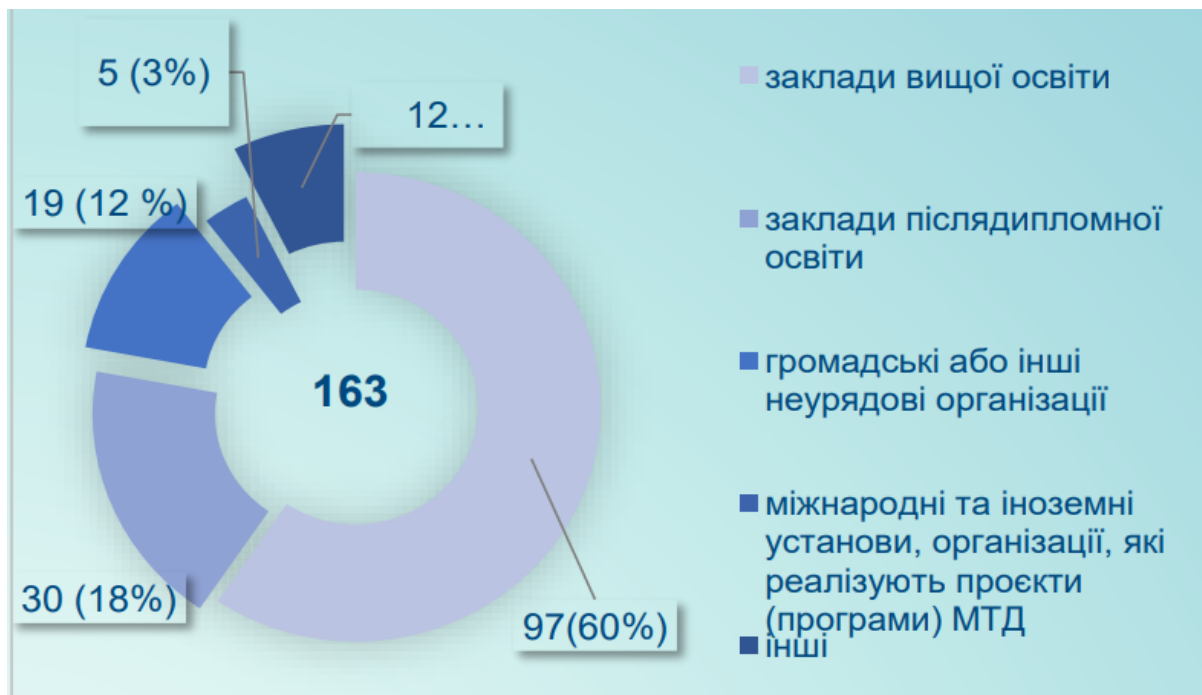


Рис. П.1 Кількість провайдерів, зареєстрованих на порталі управління знаннями станом на 31 грудня 2024 року, суб'єктів (%) [28, с. 23].

(Можливі інші варіанти посилань, наприклад: «Складено автором», «Узагальнено автором на основі [23, с. 5]»).

Примітки:

Ілюстрації нумерують послідовно в межах кожного розділу роботи, за винятком додатків. Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад, п'ятий рисунок III розділу повинен позначатися «Рис. 3.5»

У додатках ілюстрації нумеруються в межах кожного додатку. У такому випадку, номер ілюстрації має включати позначення додатка (літеру) і її порядковий номер, між якими ставиться крапка. Наприклад, перший рисунок додатку П має позначатися «Рис. П.1».

Додаток П
Приклад оформлення формул

$$P = \text{ЧП}/C * 100, \quad (\text{П.1})$$

де P – рентабельність, %,

ЧП – чистий прибуток підприємства, тис. грн,

C – собівартість продукції, тис. грн

Примітки:

Формули в кваліфікаційній роботі (якщо їх більше одної) нумерують у межах кожного розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Наприклад, третя формула першого розділу позначається «1.3».

У додатках формули нумеруються в межах кожного додатку. При цьому номер формули складається з позначення додатка (літери) і порядкового номеру формули, між якими ставиться крапка. Наприклад, перша формула додатку П повинна позначатися «П.1», а друга формула – «П.2»

Додаток Р

ВІДГУК

наукового керівника

на кваліфікаційну магістерську роботу здобувача/здобувачки

другого (магістерського) рівня вищої освіти

спеціальності D4 «Публічне управління та адміністрування»

освітньо-професійної програми «Європейські студії для публічних управлінців» (для

державних службовців за замовленням Національного агентства України з питань

державної служби)

Прізвище Ім'я По батькові

на тему _____

1. Актуальність та наукова новизна роботи

2. Визначення мети, завдань, предмета, об'єкта випускної кваліфікаційної магістерської роботи

3. Рівень викладу основного матеріалу

Використання

4. Рівень обґрунтованості розробок та пропозицій

5. Оформлення випускної роботи

6. Рівень самостійності

7. Недоліки

8. Рекомендація до захисту

Вчене звання, науковий ступінь,

ПІБ наукового керівника _____

(підпис, дата)

Додаток С

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну магістерську роботу здобувача/здобувачки
другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності D4 «Публічне управління та адміністрування»
освітньо-професійної програми «Європейські студії для публічних управлінців» (для
державних службовців за замовленням Національного агентства України з питань
державної служби)

Прізвище Ім'я По батькові

на тему _____

1. Актуальність та наукова новизна роботи

2. Визначення мети, завдань, предмета, об'єкта випускної кваліфікаційної магістерської роботи

3. Рівень викладу основного матеріалу, науковий апарат, методологія

4. Рівень обґрунтованості пропозицій, новизна, самостійність роботи

5. Оформлення випускної роботи

6. Недоліки

7. Рекомендація до захисту

Посада і місце роботи,

ПІБ наукового рецензента _____

(підпис, дата)

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**Підготовка та захист кваліфікаційної магістерської роботи
здобувачів освітнього рівня «Магістр»
за спеціальністю D4 «Публічне управління та адміністрування»
за освітньо-професійною програмою
«Європейські студії для публічних управлінців»
(для державних службовців за замовленням
Національного агентства України з питань
державної служби)**

Укладачі:

Гура Вікторія Леонідівна, к.е.н., доц. (кер.),
Орлів Мар'яна Степанівна, д.держ.упр., проф.,
Власенко Світлана Іванівна, д.держ.упр.,
Лікарчук Дар'я Сергіївна, к.політ.н., доц.